

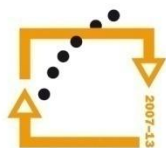
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola technická Brno, Sokolská 1

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Název: Lopatkové stroje

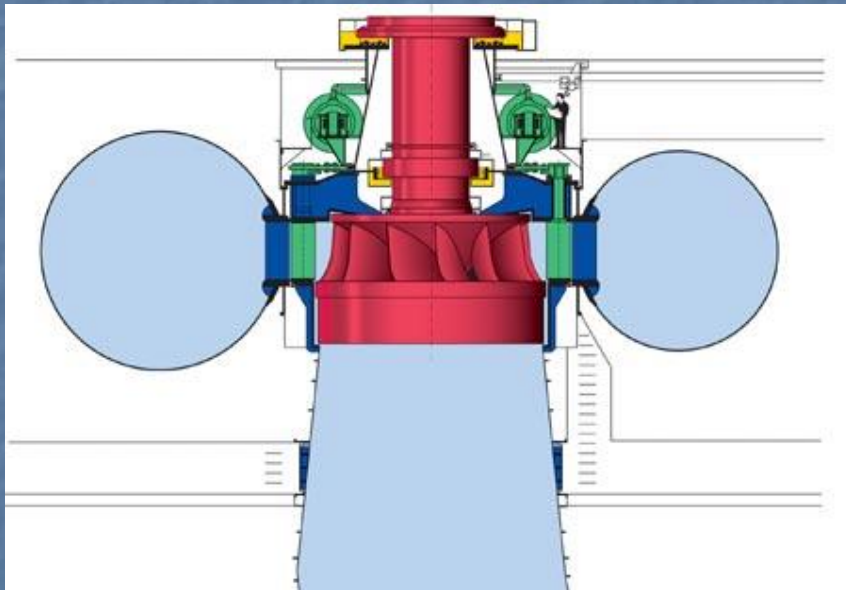
Téma: VODNÍ TURBÍNY - ROZDĚLENÍ

Autor: Ing. Petr Plšek

Číslo: VY_32_INOVACE_09 – 10

Anotace: *Srovnání nejpoužívanějších typů vodních turbín
DUM je určen pro žáky čtvrtých ročníků, obor strojírenství
Zhotoveno v září 2013*

FRANCISOVA TURBÍNA

PŘETLAKOVÁ FRANCISOVA TURBÍNA

- u oběžného kola má na výstupu tlak nižší než na vstupu

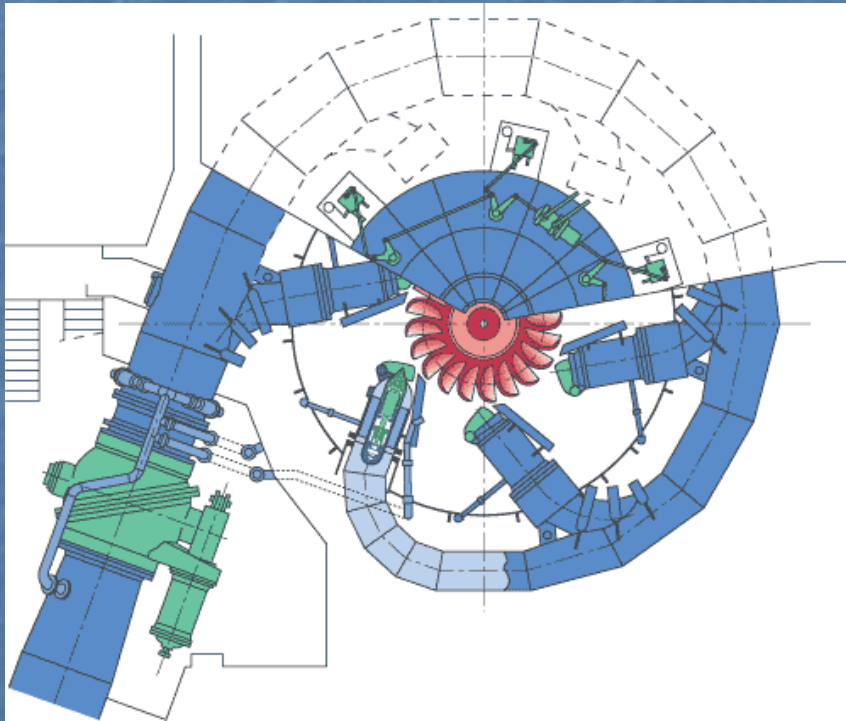
- Univerzální turbína pro spády v jednotkách, desítkách až stovkách metrů . Pro střední a menší průtoky.
- Klasická konstrukce radiálního lopatkového stroje.
- Hlavní části:
- Savka (sací roura na výtoku)
- Spirální skříň (kovová, nekovová)
- Pevné rozváděcí kolo s natáčecími lopatkami
- Oběžné kolo na výstupní hřídeli

PRINCIP ČINNOSTI FRANCISOVY TURBÍNY

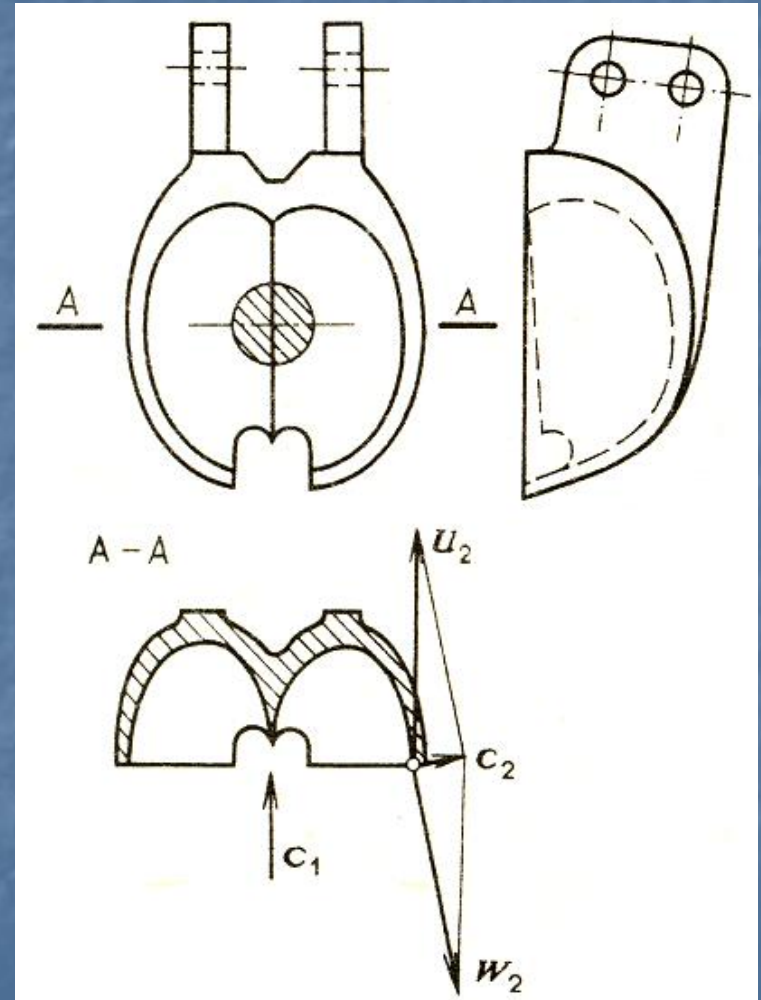
- Voda je spirální skříní přiváděna na lopatky rozváděcího kola z nichž proudí na oběžné kolo ve směru shodném s náběhovým úhlem jeho lopatek. Toto nastavení zabraňuje vzniku rázů.
- Vlivem zakřivení lopatek oběžného kola vzniká silové působení na tyto lopatky a tím i moment na výstupním hřídeli

PELTONOVA TURBÍNA

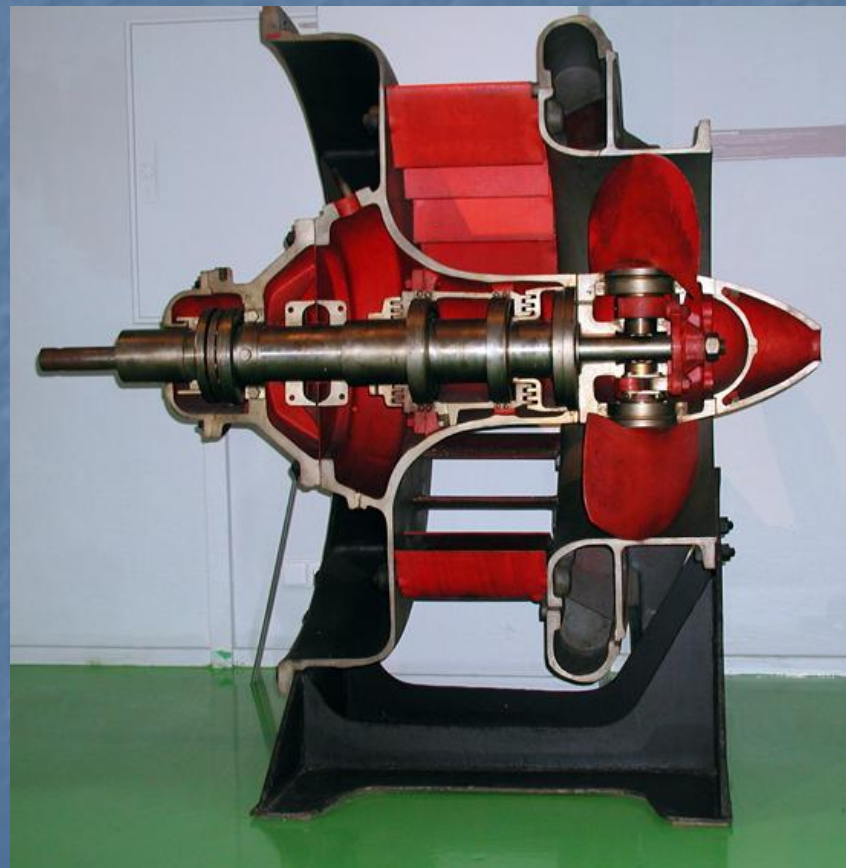
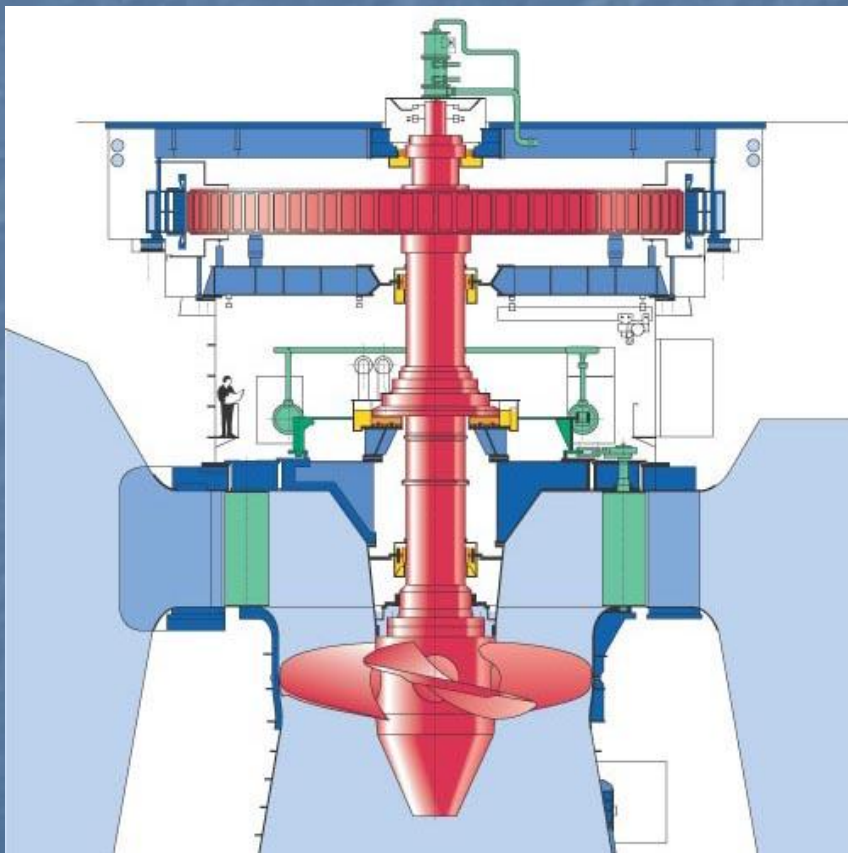

ROVNOTLAKÁ PELTONOVA TURBÍNA

- Je určena pro velké spády (ve stovkách až do tisíce metrů) a menší průtoky.
- Výkon lze regulovat změnou průtoku vody na lopatky.
- Princip:
- Voda je přiváděna tryskami umístěnými na obvodu oběžného kola do lopatek ve tvaru dvojitých misek. V tryskách je veškerá tlaková energie přeměněna na pohybovou. Proud (pohybová energie) je v lopatce jejím středovým ostřím směrován rovnoměrně do obou polovin lopatky, kde mění svůj směr o 180° . Touto prudkou změnou směru vzniká velký dynamický tlak , který je hnací silou turbíny.

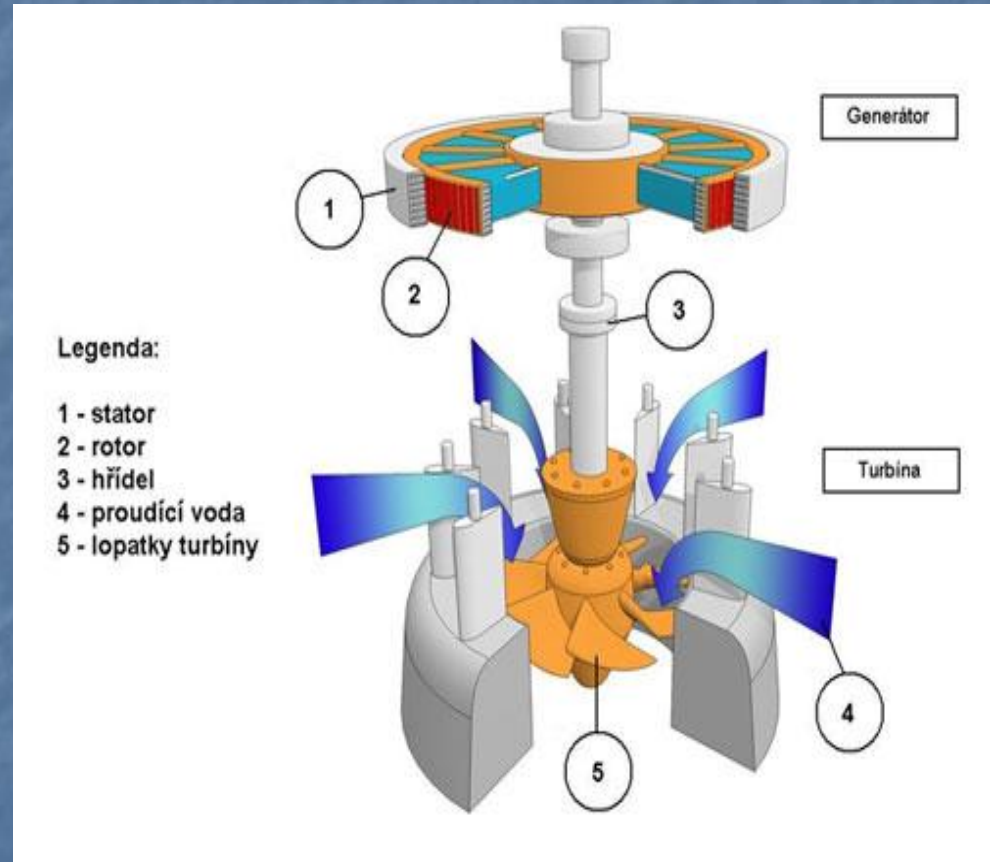

KAPLANOVA TURBÍNA

PŘETLAKOVÁ KAPLANOVA TURBÍNA

- S Francisovou turbínou nejpoužívanější typ vodní turbíny. Pro spády v jednotkách až desítkách metrů. Při spádu cca nad 50m se zvyšují otáčky a roste riziko kavitace.
- Oběžné kolo má nastavitelné lopatky prostřednictvím mechanického převodu uloženém v dutém hřídeli .

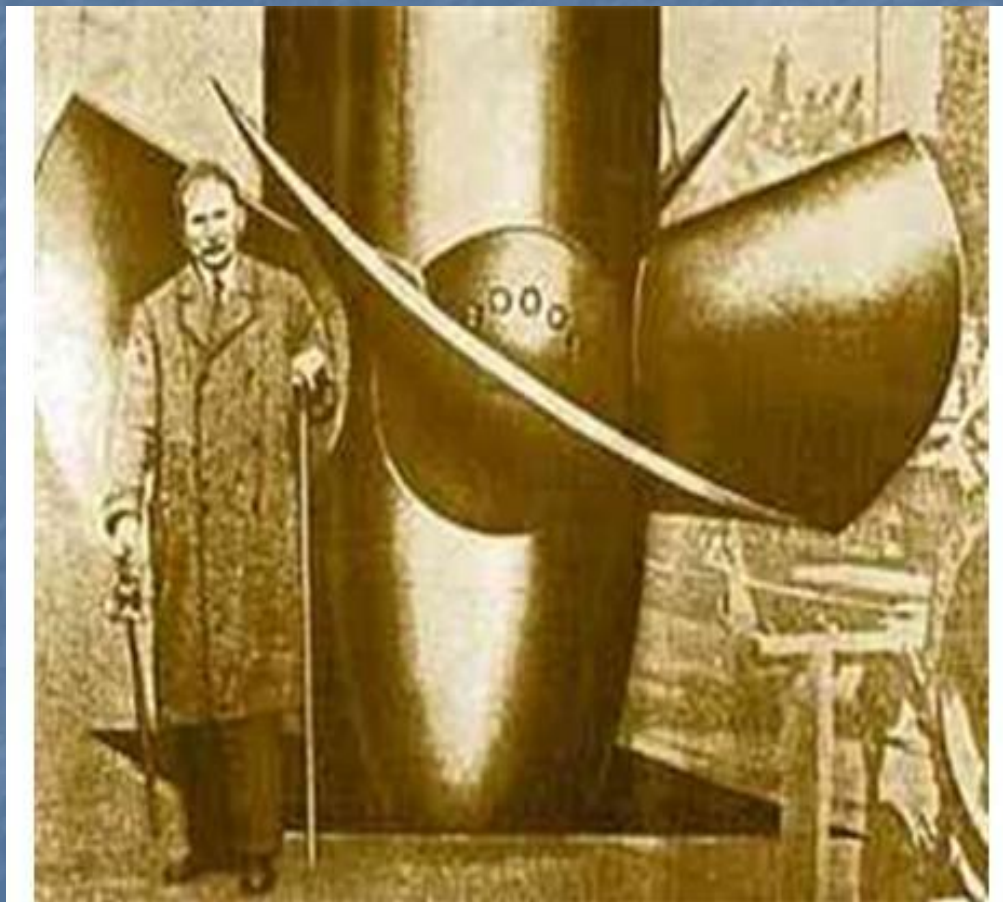

Roku 1912 se v Brně zrodil nový typ vrtulové vodní turbíny s nastavnými lopatkami a axiálním přívodem vody.

Pro kaplanův výzkum zřídily slévárny a strojírna Ignáce Storka Brno laboratoř. Zde Kaplan rozšiřoval mezilopátkové kanály Francisovy turbíny až dospěl k oběžnému kolu připomínajícímu lodní šroub, ale s natáčivými lopatkami. V tom spočívá genialita vlastního vynálezu. Natáčením lopatek oběžného kola podle měnícího se průtoku vody se optimálně nastavují nátokové úhly vodního proudu a je tak zachována vysoká účinnost turbíny i při mnohem nižším průtoku. Aby nedocházelo k víření vody, které ohrožuje hladký chod turbíny, má oběžné kolo jen čtyři lopatky. Tím dosáhla turbína účinnosti 93 % a v roce 1913 na pokusných zařízeních 800 otáček za minutu, téměř dvojnásobek Francisovy turbíny.

Ing. Viktor Kaplan

REVERZNÍ TURBÍNY

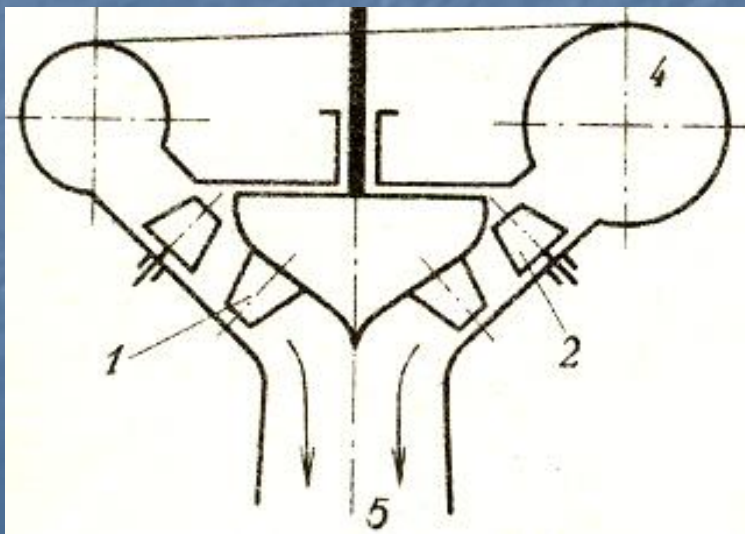
Dériazova turbína

Varianta Kaplanovy turbíny.

Diagonální průtok vody.

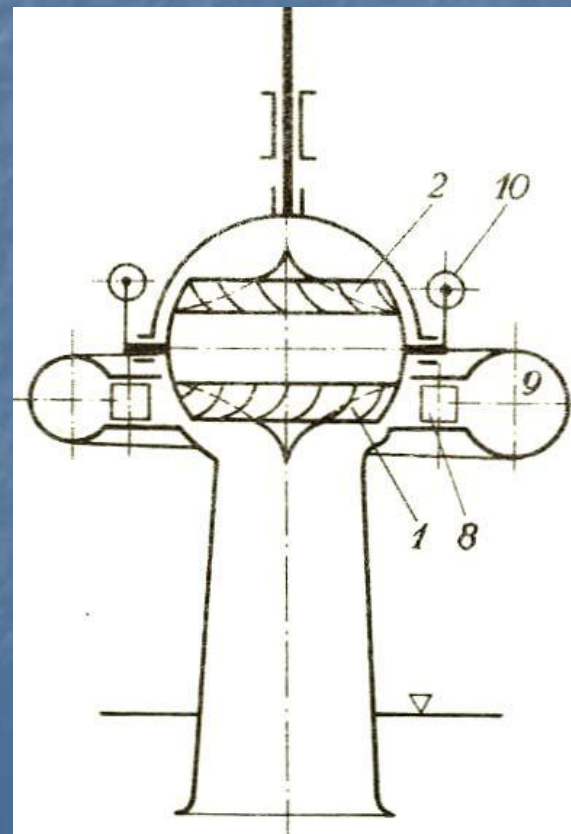
Vhodná prostřední spády.

Možnost režimu reverzního stroje

turbína HONE

Jednosměrný reverzní stroj

PŘÍLIVOVÁ MOBILNÍ TURBÍNA

KONTROLNÍ OTÁZKA

- V čem spočívá rozdíl mezi rovnotlakou a přetlakovou turbínou?

Použité zdroje

- KEMKA,V. BARTÁK,J. MILČÁK,P. ŽITEK,P. Stavba a provoz strojů. 1.vyd. Praha: INFORMATORIUM 2009
- <httpcink-hydro-energy.comczfrancisova-turbina> (9.9.2013)
- <httpwww.extremeweb.tym.czq=elektrarny> (9.9.2013)
- <httpcink-hydro-energy.comczpeltonova-turbina> (9.9.2013)
- <http3pol.cz969print>(9.9.2013)
- http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=43115&s_lang=2 (9.9.2013)
- <http://www.zijemenaplno.cz/Clanky/a37-Viktor-Kaplan-Vynalez-na-kolene.aspx>
- <http://vyuka.ic.cz/elektrina-vyroba/index.htm> (9.9.2013)
- <http://www.energeticky poradce.cz/cs/uspory-energie/obnovitelne-zdroje/energie-vody/> (9.9.2013)